

2

การประเมินผลเปรียบเทียบ
ในมิติต่างๆ ของประชาชน
ในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
มาประยุกต์ใช้

การประเมินผลเปรียบเทียบ ในมิติต่างๆ ของประชาชน ในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้¹

ศศิเพ็ญ พวงสายใจ²

วัชร พุกกิชานนท์²

พรทิพย์ เอื้อธวัชวิทย์²

สุชุม พันธุ์รงค์³

พิมลวรรณ บุญยะเสนา³

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์หลักในการวิจัย ประการแรกเพื่อวัดระดับความรู้และความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในอาชีพต่างๆ ได้แก่ ประชาชนทั่วไป ประชาชนในภาคเกษตร ประชาชนในภาคบริการ ประชาชนในภาคอุตสาหกรรม และประชาชนในภาคราชการ ในหลักการ 3 ห่วง คือความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และการมีภูมิคุ้มกัน และ 2 เงื่อนไข คือ การมีความรู้และคุณธรรม ประการที่สองเพื่อศึกษาการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ของประชาชน ในมิติด้านต่างๆ 5 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการเรียนรู้แบบมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล วิธีการศึกษาได้ใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์ประชาชน จำนวน 5,111 คน และใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกในประชาชนที่ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตเป็นกรณีศึกษา จำนวน 13 ตัวอย่าง ผลการศึกษา ในด้านความรู้และความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า ประชาชนในแทบทุกอาชีพมีความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากยกเว้นประชาชนในภาคเกษตรมีความเข้าใจในระดับปานกลาง แต่มีความเข้าใจผิดในหลักการอยู่หลายเรื่อง อาทิเช่น คิดว่าเป็นปรัชญาที่ใช้กับคนยากจน เป็นเรื่องเกี่ยวกับเศรษฐกิจเท่านั้น มิได้รวมด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมเป็นต้น การศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในมิติต่างๆ กล่าวคือ ด้านเศรษฐกิจคือการมีรายได้เพียงพอกับรายจ่ายและมีเหลือเก็บ ด้านสังคมคือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคมและการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้านวัฒนธรรมคือการปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมไทยที่งดงาม ด้านสิ่งแวดล้อม

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง การประเมินผลเปรียบเทียบในมิติต่างๆ ของประชาชน การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

² รองศาสตราจารย์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

³ ศูนย์วิจัยและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คือการปฏิบัติตนในเรื่องการกำจัดของเสียและด้านการอนุรักษ์พลังงาน และด้านการเรียนรู้แบบมี
ประสิทธิภาพและประสิทธิผลคือการแสวงหาความรู้เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพของตนเอง ผลการ
ศึกษาพบว่า ประชาชนทั่วไป นำมาประยุกต์ใช้ในระดับมากในทุกมิติ ประชาชนในภาคเกษตรและ
ภาคบริการนำมาประยุกต์ใช้ในระดับปานกลาง โดยนำมาใช้มากในมิติด้านสังคม เช่นเดียวกันสำหรับ
เจ้าของ หรือผู้บริหารภาคอุตสาหกรรม นำมาประยุกต์ใช้ในระดับปานกลาง โดยนำมาใช้มากในมิติ
ด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนลูกจ้างภาคอุตสาหกรรม นำมาประยุกต์ใช้ในระดับปานกลาง และประชาชน
ในภาคราชการ นำมาประยุกต์ใช้ในระดับมาก โดยนำมาใช้มากในมิติด้านสังคมเช่นเดียวกัน
นอกจากนั้น ยังพบว่า การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้นั้น มีความสัมพันธ์ระดับความรู้
ความเข้าใจในหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้ที่มีความเข้าใจมาก จะนำมาประยุกต์ใช้มาก
ส่วนผู้ที่เข้าใจน้อยก็จะนำมาใช้น้อย

คำสำคัญ : ประเมินผล, ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, การประยุกต์

ABSTRACT

This research has two main objectives. First is to measure the level of knowledge and understanding about sufficiency economy philosophy of people in general public, agricultural, service, industrial and government sectors particularly in the three principles of moderation reasonableness and self-immunity and the two conditions of knowledge and moral foundations. Second is to discern the effectiveness and efficiency in economic, social, cultural, environmental and knowledge dimensions of people who apply sufficiency economy philosophy in their real life. For research methodology, a total 5,111 persons were interviewed through questionnaire format for information for this study. Thirteen samples of sufficiency economy followers were identified for in-depth interview as case study of good practices. This study found that most of all people had a high level of knowledge and understanding about sufficiency economy philosophy except people in agricultural sector who had a moderate level of knowledge. They misunderstood some concepts for example they thought that this philosophy is suitable for poor people and concern only economic dimension not cultural or social dimensions. On the application of sufficiency economy philosophy in real life, this study digests into 5 dimensions of economic, social, cultural, environmental and knowledge dimensions. Economic dimension concerns about income, expenditure, and saving. Social dimension concerns about the participation in community activities and the coexistence in the society. Cultural dimension concerns about doing daily live in Thai culture way. Environmental dimension concerns about waste product and energy saving. Knowledge dimension concerns about seeking for new knowledge to

improve their productivity. It was found that the social dimension was followed to a large extent in the general public sector and to a moderate extent in agricultural and service sector, the environmental aspect was applied to a moderate extent among the owners or administrators in industrial sector and the social aspect was used to a moderate extent among employees in industrial sector while to a large extent in the government sector. It thus becomes evident that the level of understanding and the extent of actualization of sufficiency economy principles vary in the same direction which implied that the greater the understanding the larger extent of application.

Keyword: Evaluation, Sufficiency economy philosophy, Application

1. บทนำ

เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อชุมชนพึ่งพาตนเอง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทาน และชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อภายหลังเกิดวิกฤติปัญหาด้านเศรษฐกิจในปี 2540 พระองค์ทรงพระราชทานแนวทางแก้ไขเพื่อให้ประชาชนชาวไทยรอดพ้นจากปัญหาดังกล่าว และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน โดยทรงเน้นย้ำเรื่องความเป็นอยู่อย่างพอเพียงประมาณตนตามฐานะ ตามอัธยาศัย ทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับตัวเอง และสามารถพึ่งพาตนเองได้โดยสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมหรือชุมชนได้อย่างมีความสุข โดยยึดหลักทางสายกลาง คำว่า ความพอเพียง นั้น หมายถึงความพร้อมที่จะจัดการกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากทั้งภายนอกและภายใน ระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงยังสามารถมองได้ว่าเป็นปรัชญาในการดำรงชีวิตที่ให้ความสุขที่จำเป็นต้องใช้ทั้ง ความรู้ ความเข้าใจผนวกกับ คุณธรรม ในการดำเนินชีวิต เศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่เพียงการประหยัด แต่เป็นการดำเนินชีวิตอย่างชาญฉลาด และสามารถอยู่ได้แม้ในสภาพที่มีการแข่งขัน และการไหลบ่าของโลกาภิวัตน์นำไปสู่ความสมดุล มั่นคง และยั่งยืนของชีวิต เศรษฐกิจ และสังคม

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาของการดำรงชีวิตและปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับประเทศโดยเฉพาะการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง ทั้งนี้การปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นจะต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในหลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือประชาชนจะรู้จักแต่คำว่าเศรษฐกิจพอเพียงเท่านั้นแต่ไม่ทราบในหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงตลอดจนการนำมาประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน

ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นการศึกษาเพื่อวัดระดับความรู้และความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนว่ามีมากน้อยเพียงใด และจากระดับความรู้และความเข้าใจนั้นประชาชน

ได้นำไปประยุกต์ใช้ในมิติต่างๆ ในชีวิตประจำวันมากนักน้อยเพียงใดในมิติด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อวัดระดับความรู้ ความเข้าใจเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในภาคอาชีพต่างๆ
- 2) เพื่อศึกษาถึงการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ของประชาชน ในมิติด้านต่างๆ คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 3) เพื่อศึกษาจากกรณีศึกษาของผู้ที่นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต

3. กรอบแนวคิด

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทาง ที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา มองโลกเชิงระบบที่มีลักษณะพลวัตร มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤตเพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

คณะทำงานกลุ่มงานพัฒนากอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้ให้ความหมายของความพอเพียง ว่าจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เพื่อเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น อันได้แก่

1) ความพอประมาณ (Moderation)

หมายถึง ความพอดี (dynamic optimum) ที่ไม่มากเกินไปและไม่น้อยเกินไป ในมิติต่างๆ ของการกระทำ 3 ตัวอย่างเช่น กิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น การผลิตและการบริโภค ที่อยู่ในระดับพอประมาณ เพื่อนำไปสู่ความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลง

2) ความมีเหตุผล (Reasonableness)

หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอประมาณ ในมิติต่างๆ นั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุ ปัจจัย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

3) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร (Self-immunity)

เพื่อเตรียมตัว พร้อมรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ เนื่องจากเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่มองโลกเชิงระบบที่มีลักษณะพลวัตรดังได้กล่าวแล้วข้างต้น การกระทำที่จะสามารถเรียกได้ว่า พอเพียง (systematic and dynamic optimum) นั้น

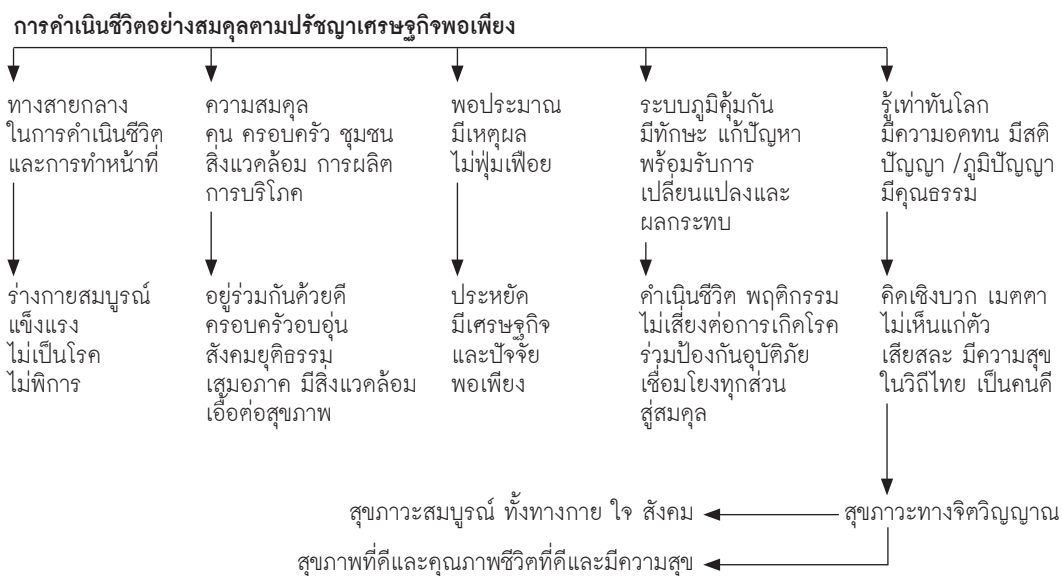
จึงมีใช้แต่จะคำนึงถึงเหตุการณ์และผลในปัจจุบันเท่านั้น แต่จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ

เงื่อนไข การตัดสินใจในการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งเงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม กล่าวคือ

- 1) **เงื่อนไขความรู้** ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ อย่างรอบคอบ ความรอบรู้ที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการนำไปใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ
- 2) **เงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้าง** ประกอบด้วย ด้านจิตใจที่ตระหนักในคุณธรรมและความซื่อสัตย์ สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาและในระดับปฏิบัติรอบคอบในการดำเนินชีวิต

ความพอเพียงตามความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นหมายถึงการที่จะทำให้เราดำรงชีวิตอยู่ด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน เป็นปรัชญาที่สอนให้เราดำรงอยู่ด้วยสติ มีเหตุผล รู้จักตัวเอง รู้จักพอประมาณ สร้างภูมิคุ้มกันให้กับตัวเอง ให้ดำเนินชีวิตอยู่ในทางสายกลาง ความพอเพียงไม่ใช่เป็นเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเดียว หากหมายถึงความพอเพียงในการนำไปใช้ในทุกระดับ ทุกเรื่อง ทุกสาขาอาชีพ⁴

รูปที่ 1 การดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

⁴ เอกสารประกอบการปาฐกถาพิเศษ เรื่อง "หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว" โดย ฯพณฯ องคมนตรี ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.เกษม วัฒนชัย วันที่ 25 มิถุนายน 2551 ณ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

หากมองจากมุมมองของชุมชนคนรากหญ้าสามารถสรุปได้ว่า ความพอเพียง พอประมาณ คือ "มาตรฐานชีวิต" ของผู้คน ไม่ใช่เพียงรายได้ขั้นค่ากว่าชีวิตความยากจน แต่ทำให้คน "อยู่อย่างมีศักดิ์ศรีและมีกินตลอดชีวิต" มีสิ่งตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐาน ฟังตนเองได้ ฟังพาอาศัยกันได้ ความมีเหตุผลคือ การพัฒนาแบบที่ทำให้เราอยู่ได้ คนอื่นอยู่ได้ การพัฒนาแบบนี้ไม่ได้ปฏิเสธเทคโนโลยี ไม่ได้ปฏิเสธการผลิตเพื่อขายในตลาดหรือการส่งออก แต่ทำอย่างมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี คือ การสร้างระบบเศรษฐกิจท้องถิ่นที่พึ่งตนเอง เป็นระบบที่เกิดจากการเรียนรู้ จากข้อมูลท้องถิ่น ข้อมูลภายนอก มีแผนแม่บทชุมชน แผนยุทธศาสตร์ และแผนการทำงานที่สร้างระบบ และเชื่อมระบบเล็กๆ ต่างๆ เข้าด้วยกัน ระบบการผลิต ระบบการบริโภค ระบบการออม ระบบสวัสดิการ ระบบสุขภาพ ระบบสิ่งแวดล้อม ระบบวิสาหกิจชุมชน (เสรี พงศ์พิศ, 2549)

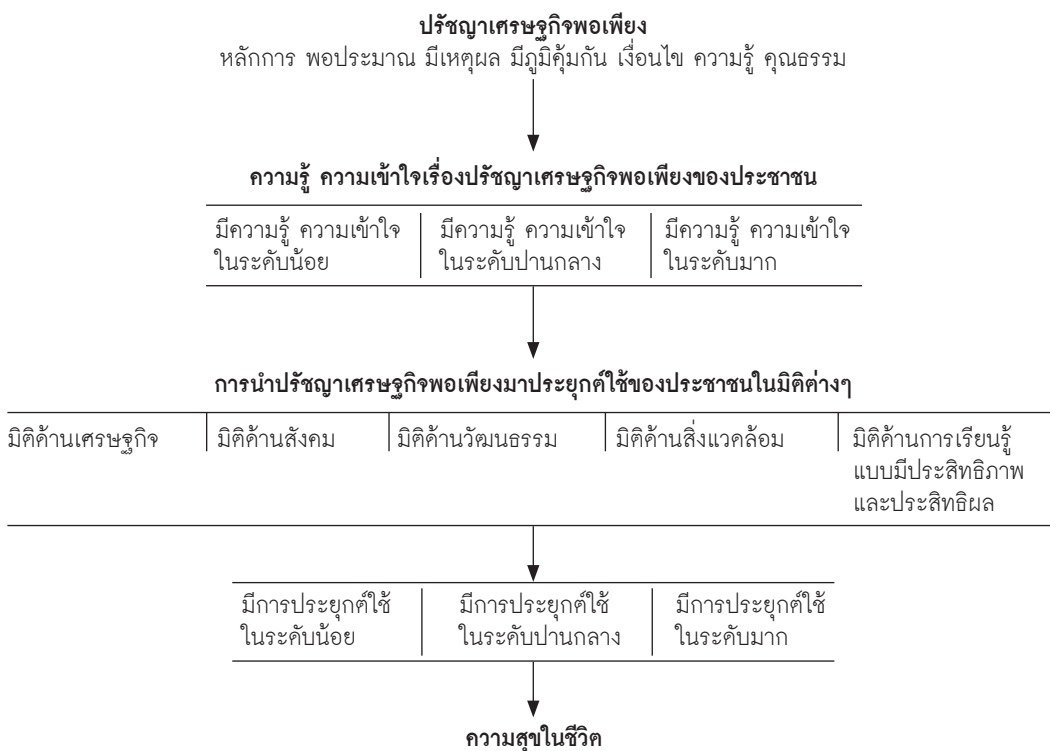
หากกล่าวถึงความพอเพียงในฐานะอาชีพเกษตรกรรม เสน่ห์ จามริก ได้ให้ความเห็นว่า การทำเกษตรกรรมสามารถทำได้ทุกระดับให้พออยู่พอกิน โดยมีกระบวนการเรียนรู้ยกระดับสู่การทำเกษตรแบบยั่งยืน มีไฉนาระดับครัวเรือนเป็นหน่วยพื้นฐานที่กระจายออกไปเป็นเครือข่ายกว้างขวางยิ่งขึ้นตามลำดับ และพัฒนาให้มีบทบาทรอบด้านมากขึ้น เป็นช่องทางส่งเสริมให้พัฒนาตนเองเป็นอิสระจากกลไกตลาดภายใต้อำนาจกำกับและควบคุมจากภายนอก เศรษฐกิจพอเพียงจึงไม่ใช่ระบบที่แปลกแยกหรือสวนกระแสสังคมแห่งความจริง หากแต่เป็นส่วนหนึ่งของความพยายามถ่วงดุลอำนาจตลาด ปลูกปลั่งทางจิตสำนึกและกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ เปลี่ยนแนวคิดและทิศทางการพัฒนาไปสู่การพึ่งตนเองและพัฒนาตนเองของคนในชาติ

ส่วนการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะอาชีพภาคอุตสาหกรรม สามารถทำได้โดยการเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม นั่นคือ เทคโนโลยีที่มีราคาไม่แพง แต่ถูกหลักวิชาการใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างประหยัด และมีประสิทธิภาพสูงสุด เน้นการจ้างงานเป็นหลัก โดยไม่นำเทคโนโลยีมาทดแทนแรงงาน ยกเว้น ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่ผลิตภัณฑ์ มีขนาดการผลิตที่เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถในการบริหารจัดการ รวมทั้งบริหารจัดการด้วยความไม่โลภจนเกินไป ไม่เน้นกำไรระยะสั้นเป็นหลัก และต้องซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบการ ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้บริโภค ไม่เอารัดเอาเปรียบแรงงานหรือลูกค้า ตลอดจนไม่เอารัดเอาเปรียบผู้จำหน่ายวัตถุดิบ มุ่งเน้นการบริหารจัดการที่มีการกระจายความเสี่ยงเป็นอย่างดี โดยสร้างหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลาย พร้อมต่อการปรับเปลี่ยนรูปแบบผลผลิตได้ง่าย ภายใต้ความเสี่ยงต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ก่อหนี้จนเกินขีดความสามารถในการบริหารจัดการ เน้นการใช้วัตถุดิบภายในท้องถิ่นและ การตอบสนองตลาดภายในท้องถิ่น ภูมิภาค ตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ ตามลำดับ (อภิชัย พันธเสน และคณะ, 2546) ทั้งนี้ อาจกล่าวสรุปได้ว่า การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้จักทำให้มนุษย์สามารถดำรงอยู่และปฏิบัติตนอยู่ในสังคมไทยได้อย่างก้าวหน้าต่อยุคโลกาภิวัตน์ เกิดความก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุลและพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง เกิดความพอเพียงสำหรับทุกคน จิตใจพอเพียง สิ่งแวดล้อมพอเพียง ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง ปัญญาพอเพียง อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง มีความมั่นคงพอเพียงเมื่อทุกอย่างพอเพียง ย่อมเกิดความสมดุลและความสมดุลจะนำไปสู่ความปกติและยั่งยืน (ประเวศ วะสี, 2547)

4. แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในภาคต่างๆ มีแบบจำลองในการศึกษา ดังนี้

รูปที่ 2 แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

จากแบบจำลอง ใช้แนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงวัดความเข้าใจของประชาชนประกอบไปด้วย ความรู้จักพอประมาณคือ ความพอดีไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ความมีเหตุผลคือการตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบการมีภูมิคุ้มกันคือ การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้ และไกล ภายใต้เงื่อนไขของการมีความรู้ และมีหลักคุณธรรม ส่วนปัจจัยกำหนดทางตรงที่ใช้วัดว่าประชาชนได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมาน้อยเพียงใดนั้นประกอบไปด้วยการใช้ชีวิตในมิติต่างๆ ได้แก่ มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสังคม มิติด้านวัฒนธรรม มิติด้าน

สิ่งแวดล้อม และ มิติด้านการเรียนรู้แบบมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อความสุขในชีวิต ความอยู่เย็นเป็นสุข และความยั่งยืนของบุคคลนั้น นอกจากนั้นแล้ว การที่บุคคลนั้นจะมีการนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ก็ขึ้นอยู่กับว่า บุคคลผู้นั้นเป็นใคร มีระดับการศึกษา อย่างไร ระดับอายุเท่าใด ประกอบอาชีพอะไร และมีรายได้เท่าใด ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อระดับความสุข เช่น หากบุคคลดำรงชีวิตภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียง จะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน เกิดการดำรงชีวิตอย่างสมดุล และส่งผลกระทบต่อรายได้ที่ทำให้มีระดับความสุขมากกว่าบุคคลที่ดำรงชีวิตอย่างไม่รู้จักพอประมาณ ไม่มีเหตุผล ไม่ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลให้การดำรงชีวิตไม่มีความสุข การทำงาน ไม่มีประสิทธิภาพ ระดับความสัมพันธ์ในครอบครัวต่ำ สุขภาพกาย/ใจ ต่ำ ส่งผลให้มีระดับความสุขต่ำ เป็นต้น

5. วิธีการศึกษา

5.1 การวัดองค์ความรู้และความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การวัดองค์ความรู้และความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในภาคประชาชน ภาคเกษตร ภาคบริการ ภาคอุตสาหกรรม ภาคอุตสาหกรรม และในหลักการ 3 ห่วง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน และ 2 เงื่อนไข คือ การมีความรู้และคุณธรรม วัดโดยใช้คำถามจำนวน 20 คำถาม ซึ่งเป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบตัดสินใจว่าเป็นคำตอบที่ถูกหรือผิดตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง จากนั้น นับจำนวนข้อที่ตอบถูกมาหาระดับความรู้ความเข้าใจในแต่ละมิติ ดังตารางที่ 1 โดยวัดระดับความเข้าใจเป็น 3 ระดับ คือ ไม่มีความรู้ความเข้าใจ มีความรู้ความเข้าใจระดับน้อย มีความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง มีความรู้ความเข้าใจระดับมาก และให้คะแนนแต่ละระดับเป็น 0, 1, 2 และ 3 คะแนน ตามลำดับ จากนั้นนำข้อมูลจากคำตอบของกลุ่มตัวอย่างนำมาหาค่าเฉลี่ยและแปลความหมายตามเกณฑ์ดังนี้

• มีความรู้ความเข้าใจระดับน้อย	คือ	มีค่าเฉลี่ย 0.0 - 0.9
• มีความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง	คือ	มีค่าเฉลี่ย 1.0 - 1.9
• มีความรู้ความเข้าใจระดับมาก	คือ	มีค่าเฉลี่ย 2.0 - 3.0

ตารางที่ 1 เกณฑ์การวัดองค์ความรู้และความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นการวัด	จำนวนคำถาม	ระดับความรู้ความเข้าใจ			
		ไม่มี	ระดับน้อย	ระดับปานกลาง	ระดับมาก
1) ความรู้เบื้องต้น	4 ข้อ	ตอบคำถามถูก 0 ข้อ	ตอบคำถามถูก 1 ข้อ	ตอบคำถามถูก 2-3 ข้อ	ตอบคำถามถูก 4 ข้อ
2) ความพอประมาณ	5 ข้อ	ตอบคำถามถูก 0 ข้อ	ตอบคำถามถูก 1 ข้อ	ตอบคำถามถูก 2-3 ข้อ	ตอบคำถามถูก 4-5 ข้อ
3) ความมีเหตุมีผล	4 ข้อ	ตอบคำถามถูก 0 ข้อ	ตอบคำถามถูก 1 ข้อ	ตอบคำถามถูก 2-3 ข้อ	ตอบคำถามถูก 4 ข้อ
4) การมีภูมิคุ้มกัน	5 ข้อ	ตอบคำถามถูก 0 ข้อ	ตอบคำถามถูก 1 ข้อ	ตอบคำถามถูก 2-3 ข้อ	ตอบคำถามถูก 4-5 ข้อ
5) ความรู้และคุณธรรม	2 ข้อ	ตอบคำถามถูก 0 ข้อ	ตอบคำถามถูก 0 ข้อ	ตอบคำถามถูก 1 ข้อ	ตอบคำถามถูก 2 ข้อ
รวม 3 ช่วง 2 เดือน	20 ข้อ	ตอบคำถามถูก 0 ข้อ	ตอบคำถามถูก 1-6 ข้อ	ตอบคำถามถูก 7-13 ข้อ	ตอบคำถามถูก 14-20 ข้อ
ระดับคะแนน		0 คะแนน	1 คะแนน	2 คะแนน	3 คะแนน
ค่าเฉลี่ย		ค่าเฉลี่ย 0.0-0.9		ค่าเฉลี่ย 1.0-1.9	ค่าเฉลี่ย 2.0-3.0
ระดับความรู้ความเข้าใจ			ระดับน้อย	ระดับปานกลาง	ระดับมาก

5.2 การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ของประชาชน

การศึกษานำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ของประชาชน โดยการสัมภาษณ์กลุ่มประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบสัมภาษณ์และการสัมภาษณ์เชิงลึก ในมิติต่างๆ 5 มิติ ได้แก่ มิติด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีวิธีการศึกษาและประเมินผลการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ตามตารางที่ 2 ดังนี้ มิติด้านเศรษฐกิจ ตั้งคำถามเกี่ยวกับรายได้ รายจ่าย และหนี้สินของครัวเรือน แล้วนำมาคำนวณหาสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ และกำหนดระดับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ไว้ 3 ระดับ ได้แก่

- ระดับน้อย คือ มีเงินออมน้อยกว่า ร้อยละ 30 ของรายได้
- ระดับปานกลาง คือ มีเงินออมคิดเป็นร้อยละ 31 - 60 ของรายได้
- ระดับมาก คือ มีเงินออมคิดเป็นร้อยละ 61 - 100 ของรายได้

ส่วนมิติด้านสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และการเรียนรู้แบบมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้ตั้งคำถามในแต่ละมิติ รวม 32 ข้อชี้วัด โดยสอบถามประชาชนว่าได้มีการปฏิบัติในแต่ละข้อชี้วัดหรือไม่ แล้วกำหนดระดับการนำมาใช้เป็น 4 ระดับ คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และไม่มีมาประยุกต์ใช้ และให้คะแนนในแต่ละระดับเท่ากับ 3, 2, 1 และ 0 ตามลำดับ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยเพื่อประเมินระดับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- มีการประยุกต์ใช้ระดับน้อย คือ มีค่าเฉลี่ย 0.0 - 0.9
- มีการประยุกต์ใช้ระดับปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 1.0 - 1.9
- มีการประยุกต์ใช้ระดับมาก คือ มีค่าเฉลี่ย 2.0 - 3.0

ตารางที่ 2 เกณฑ์การวัดการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้

ประเด็นการวัด	จำนวนคำถาม	การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้			
		ไม่มี	ระดับน้อย	ระดับปานกลาง	ระดับมาก
1) มิติด้านเศรษฐกิจ	1 ข้อ	ไม่มีเงินออม	มีเงินออมน้อยกว่าร้อยละ 30 ของรายได้	มีเงินออมร้อยละ 31-60 ของรายได้	มีเงินออมร้อยละ 61-100 ของรายได้
2) มิติด้านสังคม	7 ข้อ	ประยุกต์ใช้ 0 ข้อ	ประยุกต์ใช้ 1-2 ข้อ	ประยุกต์ใช้ 3-5 ข้อ	ประยุกต์ใช้ 6-7 ข้อ
3) มิติด้านวัฒนธรรม	5 ข้อ	ประยุกต์ใช้ 0 ข้อ	ประยุกต์ใช้ 1 ข้อ	ประยุกต์ใช้ 2-3 ข้อ	ประยุกต์ใช้ 4-5 ข้อ
4) มิติด้านสิ่งแวดล้อม	13 ข้อ	ประยุกต์ใช้ 0 ข้อ	ประยุกต์ใช้ 1-4 ข้อ	ประยุกต์ใช้ 5-9 ข้อ	ประยุกต์ใช้ 10-13 ข้อ
5) มิติด้านการเรียนรู้	7 ข้อ	ประยุกต์ใช้ 0 ข้อ	ประยุกต์ใช้ 1-2 ข้อ	ประยุกต์ใช้ 3-5 ข้อ	ประยุกต์ใช้ 6-7 ข้อ
รวม 5 มิติ	33 ข้อ	ประยุกต์ใช้ 0 ข้อ	ประยุกต์ใช้ 1-11 ข้อ	ประยุกต์ใช้ 12-22 ข้อ	ประยุกต์ใช้ 23-33 ข้อ
ระดับคะแนน		0 คะแนน	1 คะแนน	2 คะแนน	3 คะแนน
ค่าเฉลี่ย		ค่าเฉลี่ย 0.0-0.9		ค่าเฉลี่ย 1.0-1.9	ค่าเฉลี่ย 2.0-3.0
ระดับการประยุกต์ใช้			ระดับน้อย	ระดับปานกลาง	ระดับมาก

5.3 ศึกษาจากกรณีศึกษาของผู้ที่นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต

การศึกษาเชิงลึกของผู้ที่นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กรณีศึกษา (Good Practice) ซึ่งจะทำให้ทราบถึงรูปแบบและเครื่องมือสำคัญต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้

6. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ประกอบไปด้วย

- 1) ประชาชนภาคส่วนต่างๆ คือภาคประชาชนทั่วไป ภาคเกษตร ภาคบริการ ภาคอุตสาหกรรม และภาคราชการในทุกภูมิภาคของประเทศ และกระจายตัวอย่างในจังหวัดของภาคต่างๆ 5 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้ จำนวนภาคละ 2 จังหวัดๆ ละ 500 ตัวอย่าง ซึ่งเป็นตัวอย่างของจังหวัดขนาดใหญ่และขนาดเล็กของแต่ละภาค รวมทั้งสิ้น 10 จังหวัด จำนวน 5,000 ตัวอย่าง

- 2) กรณีศึกษาจากกรณีศึกษาที่ประกอบอาชีพในภาคต่างๆ ที่มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ จำนวน 13 ตัวอย่างทั่วประเทศ โดยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก

7. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย

- 1) ใช้แบบสัมภาษณ์สำหรับกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชนภาคส่วนต่างๆ โดยจำแนกตามภาคประชาชน ภาคเกษตร ภาคบริการ ภาคอุตสาหกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคราชการ ในทุกภูมิภาคของประเทศ จำนวน 5,000 ตัวอย่าง
- 2) ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับกรณีศึกษาจากภาคส่วนต่างๆ ที่มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ จำนวน 13 กรณีศึกษา

8. การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาประกอบการแปลผลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าความถี่และร้อยละ
- 2) การทดสอบความสัมพันธ์ของความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันโดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-square : χ^2)

9. ผลการวิจัย

9.1 ข้อมูลพื้นฐาน

ในการศึกษาความรู้และความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากการสัมภาษณ์ประชาชนภาคส่วนต่างๆ คือ ภาคประชาชนทั่วไป ภาคเกษตร ภาคบริการ ภาคอุตสาหกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคราชการ ในทุกภูมิภาคของประเทศ ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้ ภาคละ 2 จังหวัด รวม 10 จังหวัด จำนวน 5,111 ตัวอย่าง (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง

หน่วย : คน

ภาค	จังหวัด	ประชาชน ในภาค ประชาชน ทั่วไป	ประชาชน ในภาค เกษตร	ประชาชน ในภาค บริการ	ประชาชน ในภาค อุตสาหกรรม		ประชาชน ในภาค ราชการ	รวม
					เจ้าของ	ลูกจ้าง		
เหนือ	เชียงใหม่	91	85	88	21	72	97	454
	แพร่	109	106	106	31	73	101	526
กลาง	อยุธยา	109	110	110	30	80	98	550
	อ่างทอง	109	112	90	29	59	72	501
ตะวันออก	อุดรธานี	110	110	110	30	80	110	537
เฉิงเหนือ	เลย	110	110	110	30	80	103	513
ตะวันออก	จันทบุรี	47	84	89	31	71	104	426
	ฉะเชิงเทรา	110	110	96	31	66	105	518
ใต้	สุราษฎร์ธานี	110	110	105	30	80	110	545
	พัทลุง	110	110	110	30	72	109	541
รวม		1,015	1,047	1,014	293	733	1,009	5,111

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภาคประชาชน ภาคเกษตร ภาคบริการ ภาคอุตสาหกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคราชการ สรุปได้ดังนี้ (ตารางผนวกที่ 1-2)

ก. ข้อมูลพื้นฐานของประชาชนในภาคประชาชน (ทั่วไป)

ในกลุ่มประชาชนทั่วไปพบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างภาคประชาชน (ทั่วไป) เป็นนักเรียนและนักศึกษาส่วนใหญ่มีอายุ 21-40 ปี รองลงมา คือ ผู้ว่างงาน และผู้สูงอายุ ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็น ร้อยละ 50.9, 29.6 และ 19.5 ตามลำดับ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็น ร้อยละ 60.7 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 40.8, 31.1 และ 21.9 ตามลำดับ ส่วนใหญ่ มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท ต่อเดือน ส่วนใหญ่มีรายจ่ายน้อยกว่า 10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 72.0

ข. ข้อมูลพื้นฐานของประชาชนในภาคเกษตร

ในกลุ่มประชาชนที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร พบว่า ส่วนใหญ่ทำนา รองลงมา คือ ทำสวน และรับจ้างทางการเกษตร ซึ่งไม่มีแปลงเกษตรเป็นของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 42.9, 29.7 และ 9.2 ตามลำดับ ส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 55.2 มีอายุ 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.4 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมา คือระดับมัธยมศึกษาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และไม่ได้เรียนหนังสือเลย คิดเป็นร้อยละ 65.2, 22.9 และ 6.3 ตามลำดับ ส่วนใหญ่ มีรายได้ น้อยกว่า10,000 บาทต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 52.4 ส่วนใหญ่มีรายจ่าย น้อยกว่า 10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 77.2

ก. ข้อมูลพื้นฐานของประชาชนในภาคบริการ

ประชาชนในกลุ่มที่ประกอบอาชีพในภาคบริการ พบว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขายอาหารและเครื่องดื่มคิดเป็นร้อยละ 30.1 เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 50.5 และเพศชาย ร้อยละ 49.5 ส่วนใหญ่มีอายุ 21-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 66.5 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรีหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 40.4, 33.6 และ 21.8 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีรายได้ น้อยกว่า 10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 36.5 ส่วนใหญ่มีรายจ่ายน้อยกว่า 10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 45.3

ง. ข้อมูลพื้นฐานของประชาชนในภาคอุตสาหกรรม

- 1) ประชาชนในภาคอุตสาหกรรมที่เป็นเจ้าของกิจการพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของหรือผู้บริหารในอุตสาหกรรมครอบครัว รองลงมาคือ อุตสาหกรรมขนาดย่อม และอุตสาหกรรมขนาดกลางกับขนาดใหญ่ เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 53.9, 33.1 และ 6.5 เท่ากัน ตามลำดับ เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.4 ส่วนใหญ่มีอายุ 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.9 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) คิดเป็นร้อยละ 36.9
- 2) ประชาชนในภาคอุตสาหกรรมที่เป็นลูกจ้าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างในอุตสาหกรรมขนาดย่อม รองลงมาคือ อุตสาหกรรมครอบครัว และอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 47.1, 20.2 และ 18.7 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีอายุ 21-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 73.9 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) คิดเป็นร้อยละ 41.6 ส่วนใหญ่ มีรายได้ น้อยกว่า 10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 59.1 ส่วนใหญ่มีรายจ่ายน้อยกว่า 10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 78.8

จ. ข้อมูลพื้นฐานของประชาชนในภาคราชการ

ในกลุ่มประชาชนที่ทำงานในหน่วยงานราชการ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นภาคราชการในหน่วยงานส่วนท้องถิ่น รองลงมา คือ สถานศึกษา และสำนักงานจังหวัดกับหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 34.8, 30.1 และ 10.2 เท่ากัน ตามลำดับ เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 58.0 และเพศชาย ร้อยละ 42.0 ส่วนใหญ่มีอายุ 21-40 ปี รองลงมาคือ อายุ 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 53.5 และ 46.1 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) คิดเป็นร้อยละ 77.8 ส่วนใหญ่ มีรายได้ 10,001-20,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 27.0 ส่วนใหญ่มีรายจ่าย 10,001-20,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 40.4

9.2 ความรู้และความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน

การวัดองค์ความรู้และความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน วัดโดยใช้คำถามจำนวน 20 คำถาม ซึ่งเป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบตัดสินใจว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้องหรือผิดตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ผู้ตอบตอบว่าใช่ ไม่ใช่ ดังนี้

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ใช้คำถามจำนวน 4 คำถาม ดังนี้

- 1) เศรษฐกิจพอเพียง เหมาะกับคนจน รายได้น้อย และเกษตรกร ใช่หรือไม่
- 2) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถประยุกต์ใช้ได้ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน ประเทศ ใช่หรือไม่
- 3) ความพอเพียงเป็นเรื่องของเศรษฐกิจเท่านั้น มิได้รวมถึงสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและความรู้ ใช่หรือไม่
- 4) แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ไม่มีรูปแบบการนำไปใช้ / หลักปฏิบัติที่แน่นอนตายตัว ใช่หรือไม่

ความพอประมาณ ใช้คำถามจำนวน 5 คำถาม ดังนี้

- 1) เศรษฐกิจพอเพียงเป็นการดำเนินไปในทางสายกลาง ใช่หรือไม่
- 2) เศรษฐกิจพอเพียง สามารถมีของหรูหราได้ มีมากได้ แต่ต้องไม่เบียดเบียนผู้อื่น ใช่หรือไม่
- 3) เศรษฐกิจพอเพียง ต้องพอคือพอเหมาะตามอัศภาพ ไม่มาก / น้อยเกินไป ใช่หรือไม่
- 4) การนำทรัพยากรธรรมชาติมาผลิตให้ได้สินค้ามากที่สุด เพื่อจำหน่าย ให้มีรายได้สูงสุดเป็นแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ใช่หรือไม่
- 5) การเพิ่มการใช้ยาเพื่อให้ชีวิตสะดวกสบาย เป็นแนวทางตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช่หรือไม่

ความมีเหตุผล ใช้คำถามจำนวน 4 คำถาม ดังนี้

- 1) ทฤษฎีใหม่ เป็นตัวอย่างของการปฏิบัติเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ใช่หรือไม่
- 2) เศรษฐกิจพอเพียงสามารถกู้เงินเพื่อลงทุนได้ หากวิเคราะห์เหตุและผลแล้ว มีความคุ้มค่ากับการลงทุน ใช่หรือไม่
- 3) การแก้ไขปัญหาโดยรู้ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหจะช่วยลดความเสี่ยง ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช่หรือไม่
- 4) การแก้ไขปัญหาโดยคำนึงถึงสาเหตุและแก้ไขปัญหาแบบก้าวกระโดด โดยคิดถึงผลกระทบเฉพาะที่จะเกิดกับตนเอง เป็นแนวทางตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช่หรือไม่

การมีภูมิคุ้มกัน ใช้คำถามจำนวน 5 คำถาม ดังนี้

- 1) การวางแผนระยะยาวถือว่าเป็นภูมิคุ้มกันตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ใช่หรือไม่
- 2) ต่างคนต่างอยู่ เป็นภูมิคุ้มกันทางสังคมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ใช่หรือไม่
- 3) การมีเงินออม ประกันความเสี่ยงในอนาคต ถือเป็นภูมิคุ้มกันตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ใช่หรือไม่
- 4) การทำลายทรัพยากรธรรมชาติถือว่าเป็นการทำให้ภูมิคุ้มกันบกพร่อง ใช่หรือไม่
- 5) ความมั่นคงในวัฒนธรรมไทย และเชิดชูวัฒนธรรมท้องถิ่น ถือเป็นภูมิคุ้มกันด้านวัฒนธรรมที่แข็งแรง ใช่หรือไม่

ความรู้และคุณธรรม ใช้คำถามจำนวน 2 คำถาม ดังนี้

- 1) แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวิถีการดำเนินชีวิตที่ใช้คุณธรรมนำความรู้ ใช่หรือไม่
- 2) การที่ทุกคนต่างคนต่างพยายามทำความดีเห็นของคนให้ถูกต้องเที่ยงธรรม มันคงในเหตุในผล และพัฒนาองค์ความรู้ เป็นแนวคิดตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช่หรือไม่

ผลการศึกษาความรู้และความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า (ตารางที่ 4)

- 1) **ประชาชนในภาคประชาชนทั่วไป** นั้น พบว่า ส่วนใหญ่ มีความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากโดยเฉพาะในด้านหลักการมีภูมิคุ้มกันมากที่สุด แต่เข้าใจในหลักด้านความมีเหตุมีผลน้อยที่สุด
- 2) **ประชาชนในภาคเกษตร** พบว่า ส่วนใหญ่ มีความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับปานกลาง โดยมีความเข้าใจด้านหลักการมีภูมิคุ้มกันและเงื่อนไขการมีความรู้และคุณธรรมมากที่สุด โดยเฉพาะในกลุ่มเกษตรกรที่ประกอบอาชีพทำสวน ในพื้นที่ภาคใต้ มีอายุต่ำกว่า 20 ปี และมีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ในทางตรงกันข้ามประชาชนในภาคเกษตรมีความเข้าใจด้านความรู้เบื้องต้นน้อยที่สุด โดยเป็นกลุ่มเกษตรกรที่ประกอบอาชีพทำนาถั่วในพื้นที่ภาคกลางมีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป และไม่ได้เรียนหนังสือ
- 3) **ประชาชนในภาคบริการ** พบว่า ส่วนใหญ่ มีความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก โดยมีความเข้าใจด้านหลักการมีภูมิคุ้มกันมากที่สุด โดยเฉพาะในกลุ่มที่ประกอบอาชีพบริการด้านการเงิน ในพื้นที่ภาคเหนือ มีอายุระหว่าง 21-40 ปี และมีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ในทางตรงกันข้ามประชาชนในกลุ่มนี้มีความเข้าใจด้านการมีเหตุมีผลน้อยที่สุด โดยเป็นกลุ่มประชาชนที่ประกอบอาชีพบริการด้านความบันเทิง ในพื้นที่ภาคใต้ มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป และไม่ได้เรียนหนังสือ
- 4) **ประชาชนในภาคอุตสาหกรรม** ซึ่งแบ่งการศึกษาเป็น 2 กลุ่ม คือ เจ้าของหรือผู้บริหาร และลูกจ้าง พบว่าเจ้าของหรือผู้บริหารมี ส่วนใหญ่ มีความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากโดย มีความเข้าใจด้านหลักการมีภูมิคุ้มกันมากที่สุด โดยเฉพาะเป็นกลุ่มเจ้าของหรือผู้บริหารในพื้นที่ภาคใต้ และมีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ในทางตรงกันข้ามเจ้าของหรือผู้บริหาร มีความเข้าใจด้านความรู้เบื้องต้นและหลักการมีเหตุมีผลน้อยที่สุด โดยเฉพาะเป็นกลุ่มเจ้าของหรือผู้บริหารภาคอุตสาหกรรม ในพื้นที่ภาคเหนือ และไม่ได้เรียนหนังสือ ส่วนในกลุ่มลูกจ้างภาคอุตสาหกรรม พบว่า ส่วนใหญ่มีความเข้าใจในระดับมาก โดยมีความเข้าใจด้านหลักการมีภูมิคุ้มกันมากที่สุด โดยเฉพาะกลุ่มลูกจ้างภาคอุตสาหกรรมครอบครัว ในพื้นที่ภาคตะวันออก มีอายุระหว่าง 21-40 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรีหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในทางตรงกันข้าม ลูกจ้างภาคอุตสาหกรรมมีความเข้าใจด้านการมีเหตุมีผลน้อยที่สุด ซึ่งเป็นลูกจ้างภาคอุตสาหกรรมขนาดย่อม ในพื้นที่ภาคเหนือ อายุตั้งแต่ 41 ปี ขึ้นไป และไม่ได้เรียนหนังสือ

- 5) **ประชาชนในภาคราชการ** พบว่า ส่วนใหญ่ มีความเข้าใจในระดับมากโดยมีความเข้าใจด้านหลักการ มีภูมิคุ้มกันมากที่สุด โดยเฉพาะในหน่วยงานประเภทสำนักงานจังหวัดและหน่วยงานรัฐวิสาหกิจในพื้นที่ภาคตะวันออก

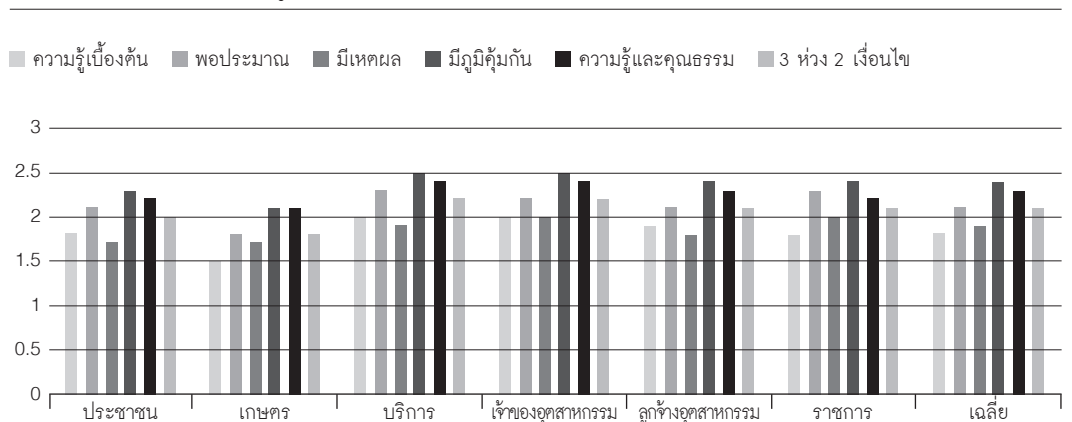
ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยระดับความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

							หน่วย: คะแนน	
รายการ	ประชาชน ในภาค ประชาชน ทั่วไป	ประชาชน ในภาค เกษตร	ประชาชน ในภาค บริการ	ประชาชน ในภาค อุตสาหกรรม		ประชาชน ในภาค ราชการ	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
				เจ้าของ	ลูกจ้าง			
ความรู้เบื้องต้น	1.8	1.5	2.0	2.0	1.9	1.8	1.8	ปานกลาง
พอประมาณ	2.1	1.8	2.3	2.2	2.1	2.3	2.1	มาก
มีเหตุผล	1.7	1.7	1.9	2.0	1.8	2.0	1.9	ปานกลาง
มีภูมิคุ้มกัน	2.3	2.1	2.5	2.5	2.4	2.4	2.4	มาก
ความรู้และคุณธรรม	2.2	2.1	2.4	2.4	2.3	2.2	2.3	มาก
รวมทั้งหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข	2.0	1.8	2.2	2.2	2.1	2.1	2.1	มาก
แปลผลตามกลุ่มอาชีพ	มาก	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	

ที่มา: จากการศึกษา

หมายเหตุ: กำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการแปลความหมายไว้ 3 ระดับ ดังนี้
มีความรู้ความเข้าใจระดับน้อย คือ มีค่าเฉลี่ย 0.0 - 0.9
มีความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 1.0 - 1.9
มีความรู้ความเข้าใจระดับมาก คือ มีค่าเฉลี่ย 2.0 - 3.0

กราฟที่ 1 ค่าเฉลี่ยระดับความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

9.3 การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้

การวัดการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ของประชาชน ตามมิติการประยุกต์ใช้ 5 มิติ ได้แก่ มิติด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล วัดโดยใช้คำถาม ดังนี้

- 1) **มิติด้านเศรษฐกิจ** ตั้งคำถามเกี่ยวกับรายได้ รายจ่าย และหนี้สินของครัวเรือน แล้วนำมาคำนวณหาสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ และกำหนดระดับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ไว้ 4 ระดับตามวิธีการศึกษาที่กำหนดไว้
- 2) **มิติด้านสังคม** ตั้งคำถามในมิติด้านสังคมจำนวน 7 คำถาม เพื่อให้ผู้ตอบตอบว่าได้มีการปฏิบัติในแต่ละคำถามมากน้อยอย่างไร ดังนี้
 - 2.1) การปฏิบัติตนในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสังคม 4 คำถาม
 - 1) การเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่ชุมชน / สังคม / ที่ทำงาน จัดขึ้นตามโอกาส
 - 2) การร่วมลงแรงในการจัดกิจกรรมที่ชุมชน / สังคม / ที่ทำงาน จัดขึ้นทั้งที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยความสมัครใจ
 - 3) การร่วมลงแรงในการจัดกิจกรรมของชุมชน / สังคม / ที่ทำงาน เนื่องจากมีสถานภาพเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ในชุมชน / สังคม / ที่ทำงาน
 - 4) การบริจาคเงิน และ/หรือ สิ่งของ เพื่อการกุศล
 - 2.2) การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันทางสังคม 3 คำถาม
 - 1) การมีวิถีประชาธิปไตย เช่น การใช้สิทธิออกเสียงในการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและประเทศ
 - 2) การปฏิบัติตามกฎระเบียบทางจราจร เช่น ไม่ขับรถฝ่าไฟแดง การสวมหมวกนิรภัย
 - 3) การเข้าแถวเรียงลำดับก่อน – หลัง ในการเข้ารับบริการต่างๆ
- 3) **มิติด้านวัฒนธรรม** ตั้งคำถามในมิติด้านวัฒนธรรมจำนวน 5 คำถาม เพื่อให้ผู้ตอบตอบว่าได้มีการปฏิบัติในแต่ละคำถามมากน้อยอย่างไร ดังนี้
 - 1) ประกอบอาหารรับประทานเอง
 - 2) การทำงานฝีมือ เช่น เย็บปักถักร้อย การร้อยมาลัย การจักสาน การทอผ้า
 - 3) เข้าร่วมทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา
 - 4) แต่งกายตามประเพณีท้องถิ่น
 - 5) ร่วมการละเล่นพื้นบ้านไทยในโอกาสต่างๆ
- 4) **มิติด้านสิ่งแวดล้อม** ตั้งคำถามในมิติด้านสิ่งแวดล้อมจำนวน 13 คำถาม เพื่อให้ผู้ตอบตอบว่าได้มีการปฏิบัติในแต่ละคำถามมากน้อยอย่างไร ดังนี้

ด้านการจัดการของเสีย จำนวน 5 คำถาม

 - 1) การบำบัดของเสียในครัวเรือน เพื่อรองของเสียก่อนปล่อยทิ้งจากครัวเรือน

- 2) คัดแยกขยะ เช่น ขยะเปียก ขยะแห้ง ขยะรีไซเคิล
- 3) นำขยะที่สามารถรีไซเคิลได้ไปจำหน่ายหรือนำกลับมาใช้ใหม่
- 4) ไม่เผาขยะจากครัวเรือนหรือใบไม้ หญ้า
- 5) นำวัสดุที่ชำรุดมาซ่อมแซมเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ เช่น โต๊ะ เก้าอี้

ด้านการอนุรักษ์พลังงาน จำนวน 8 คำถาม

- 1) ไม่เสียบปลั๊กโทรทัศน์หรืออุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าทิ้งไว้
- 2) ไม่ปลุกต้นไม้หรือนำกระถางปลุกต้นไม้มาไว้ในห้องที่มีเครื่องปรับอากาศ
- 3) ไม่นำกระตักน้ำร้อนทิ้งไว้ในห้องที่มีเครื่องปรับอากาศ
- 4) ปรับอุณหภูมิเครื่องปรับอากาศที่ 25 องศาเซลเซียส
- 5) ปิดเครื่องปรับอากาศหรือพัดลมเมื่อต้องออกจากห้องเกินกว่า 1 ชั่วโมง
- 6) วางโทรทัศน์ไว้ในจุดที่มีการถ่ายเทอากาศได้ดีและตั้งห่างจากผนังหรือมู่ลี่อย่างน้อย 10 ซม.
- 7) ใช้บริการรถสาธารณะ
- 8) เมื่อเสียบปลั๊กเตารีด จะรีดผ้าเสร็จในคราวเดียว

- 5) **มิติด้านการเรียนรู้แบบมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล** ตั้งคำถามในมิติด้านการเรียนรู้แบบมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จำนวน 7 คำถาม เพื่อให้ผู้ตอบบอกว่าได้มีการปฏิบัติในแต่ละคำถามมากน้อยอย่างไร ดังนี้

- 1) การอบรมหลักสูตรต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ
- 2) ใช้บริการห้องสมุด เพื่ออ่านหนังสือวิชาการที่สนใจ
- 3) ซื้อหนังสือวิชาการ ตามร้านหนังสือ
- 4) สืบค้นข้อมูลวิชาการที่สนใจทางอินเทอร์เน็ต
- 5) เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและประเมินผลของการปฏิบัติ
- 6) แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆ ระหว่างชุมชน / พื้นที่ / หน่วยงาน
- 7) ขอคำปรึกษา คำแนะนำ ด้านต่างๆจากผู้เชี่ยวชาญ ในเรื่องที่สนใจ

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า (ตารางที่ 5)

- 1) **ประชาชนทั่วไป** พบว่า ส่วนใหญ่นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในระดับมาก โดยนำมาประยุกต์ใช้ในมิติด้านสังคมมากที่สุด โดยเฉพาะในกลุ่มประชาชนในพื้นที่ภาคกลาง มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ในทางตรงกันข้ามภาคประชาชนมีการประยุกต์ใช้ในมิติด้านการเรียนรู้แบบมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลน้อยที่สุด โดยเฉพาะในกลุ่มประชาชนในพื้นที่ภาคเหนือ มีการศึกษาระดับประถมศึกษา
- 2) **ประชาชนในภาคเกษตร** พบว่า ส่วนใหญ่นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในระดับปานกลาง โดยนำมาประยุกต์ใช้ในมิติด้านสังคมมากที่สุด โดยเฉพาะในกลุ่มเกษตรกรที่ประกอบอาชีพทำสวน ในพื้นที่ภาคเหนือ ในทางตรงกันข้าม เกษตรกรมีการประยุกต์ใช้ในมิติด้านการเรียนรู้แบบมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลน้อยที่สุด โดยเฉพาะในกลุ่มเกษตรกรที่ประกอบอาชีพรับจ้างทางการเกษตรและไม่มีแปลงเกษตรเป็นของตนเอง ในพื้นที่ภาคใต้

- 3) **ประชาชนในภาคบริการ** พบว่าส่วนใหญ่ นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในระดับปานกลาง โดยนำมาประยุกต์ใช้ในมิติด้านสังคมมากที่สุด โดยเฉพาะในกลุ่มกลุ่มที่ประกอบอาชีพบริการด้านความบันเทิง ในพื้นที่ภาคเหนือ และมีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ในทางตรงกันข้าม มีการประยุกต์ใช้ในมิติด้านการเรียนรู้แบบมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลน้อยที่สุด โดยเป็นกลุ่มภาคบริการที่ประกอบอาชีพบริการคมนาคม ในพื้นที่ภาคใต้ และไม่ได้เรียนหนังสือ
- 4) **ประชาชนในภาคอุตสาหกรรม** พบว่า เจ้าของหรือผู้บริหารภาคส่วนใหญ่ นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในระดับปานกลาง โดย นำมาประยุกต์ใช้ในมิติด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุด โดยเฉพาะในกลุ่มเจ้าของหรือผู้บริหารภาคอุตสาหกรรมขนาดกลาง ในพื้นที่ภาคเหนือ ในทางตรงกันข้าม เจ้าของหรือผู้บริหารภาคอุตสาหกรรม มีการประยุกต์ใช้ในมิติด้านเศรษฐกิจน้อยที่สุด โดยเฉพาะในกลุ่มเจ้าของหรือผู้บริหารภาคอุตสาหกรรมขนาดกลาง ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนลูกจ้างภาคอุตสาหกรรม พบว่า ส่วนใหญ่ นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในระดับปานกลาง โดย นำมาประยุกต์ใช้ในมิติด้านสังคมมากที่สุด โดยเฉพาะในกลุ่มลูกจ้างภาคอุตสาหกรรมขนาดกลาง ในพื้นที่ภาคเหนือ อายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ในทางตรงกันข้าม ลูกจ้างภาคอุตสาหกรรม มีการประยุกต์ใช้ในมิติด้านการเรียนรู้แบบมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลน้อยที่สุด โดยเป็นกลุ่มลูกจ้างภาคอุตสาหกรรมขนาดย่อม ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อายุต่ำกว่า 20 ปี และมีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี
- 5) **ประชาชนในภาคราชการ** พบว่า ส่วนใหญ่ นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในระดับมาก โดยนำมาประยุกต์ใช้ในมิติด้านสังคมมากที่สุด โดยเฉพาะข้าราชการในหน่วยงานประเภทสถานศึกษา ในพื้นที่ภาคเหนือ ในทางตรงกันข้ามข้าราชการมีการประยุกต์ใช้ในมิติด้านเศรษฐกิจน้อยที่สุด โดยเฉพาะข้าราชการในหน่วยงานประเภทสำนักงานจังหวัด ในพื้นที่ภาคเหนือ

ตารางที่ 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้จำแนกตามมิติ

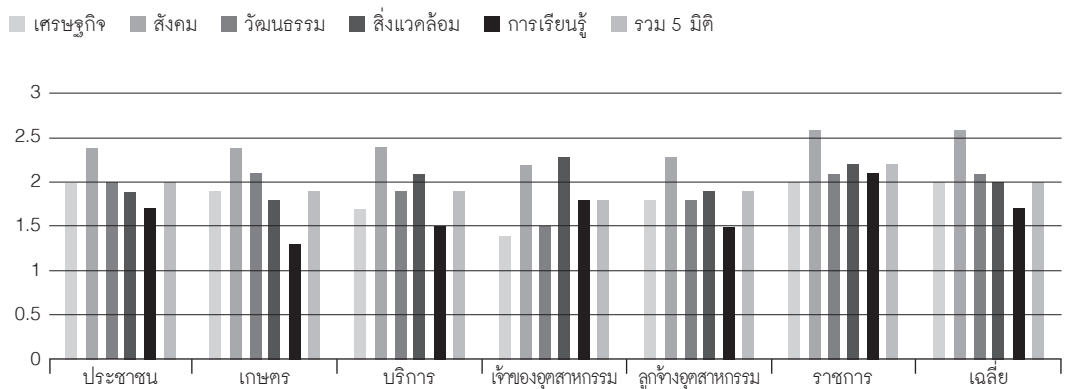
หน่วย: คะแนน

มิติ	ประชาชน ในภาค ประชาชน ทั่วไป	ประชาชน ในภาค เกษตร	ประชาชน ในภาค บริการ	ประชาชน ในภาค อุตสาหกรรม		ประชาชน ในภาค ราชการ	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
				เจ้าของ	ลูกจ้าง			
เศรษฐกิจ	2.0	1.9	1.7	1.4	1.8	2.0	2.0	มาก
สังคม	2.4	2.4	2.4	2.2	2.3	2.6	2.6	มาก
วัฒนธรรม	2.0	2.1	1.9	1.5	1.8	2.1	2.1	มาก
สิ่งแวดล้อม	1.9	1.8	2.1	2.3	1.9	2.2	2.0	มาก
การเรียนรู้	1.7	1.3	1.5	1.8	1.5	2.1	1.7	ปานกลาง
รวม 5 มิติ	2.0	1.9	1.9	1.8	1.9	2.2	2.0	มาก
	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	มาก	

ที่มา: จากการศึกษา

หมายเหตุ: กำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการแปลความหมายไว้ 3 ระดับ ดังนี้
 มีการประยุกต์ใช้ระดับน้อย คือ มีค่าเฉลี่ย 0.0 - 0.9
 มีการประยุกต์ใช้ระดับปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 1.0 - 1.9
 มีการประยุกต์ใช้ระดับมาก คือ มีค่าเฉลี่ย 2.0 - 3.0

กราฟที่ 2 คะแนนเฉลี่ยระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้จำแนกตามมิติ

9.4 ความสัมพันธ์ของความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

จากการทดสอบความสัมพันธ์ของความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันโดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-square: χ^2) ด้วยวิธีสเปียร์สัน พบว่า ในประชากร (ทุกภาคส่วน) ผู้ที่นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน จะมีความเข้าใจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก และผู้ที่นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันน้อย จะมีความเข้าใจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับน้อย โดยความสัมพันธ์จะมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดในกลุ่มตัวอย่างภาคเกษตร รองลงมาคือ ภาคบริการ ภาคประชาชน ลูกจ้าง ภาคอุตสาหกรรม นายจ้างภาคอุตสาหกรรม และภาคราชการ ตามลำดับ (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 จำนวนตัวอย่างจำแนกตามระดับความเข้าใจ และการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน (ต่อ)

อาชีพ	ระดับการนำมา ประยุกต์ใช้	ระดับความเข้าใจ			รวม	หน่วย: คน χ^2 (Sig.)
		น้อย	ปานกลาง	มาก		
ภาคประชาชน	น้อย	53	66	37	156	26.246 (0.000)
		(34.0)	(42.3)	(23.7)	(100.0)	
	ปานกลาง	106	215	244	565	(100.0)
		(18.8)	(38.1)	(43.2)	(100.0)	
	มาก	42	72	86	200	(100.0)
ภาคเกษตร	น้อย	122	77	25	224	100.094 (0.000)
		(54.5)	(34.4)	(11.2)	(100.0)	
	ปานกลาง	196	286	191	673	(100.0)
		(29.1)	(42.5)	(28.4)	(100.0)	
	มาก	17	55	67	139	(100.0)
ภาคบริการ	น้อย	30	52	41	123	55.618 (0.00)
		(24.4)	(42.3)	(33.3)	(100.0)	
	ปานกลาง	103	228	382	713	(100.0)
		(14.4)	(32.0)	(53.6)	(100.0)	
	มาก	1	43	115	159	(100.0)
ภาคอุตสาหกรรม	น้อย	134	323	538	995	(100.0)
		(13.5)	(32.5)	(54.1)	(100.0)	
	ปานกลาง	103	228	382	713	(100.0)
		(14.4)	(32.0)	(53.6)	(100.0)	
	มาก	1	43	115	159	(100.0)

ตารางที่ 6 จำนวนตัวอย่างจำแนกตามระดับความเข้าใจ และการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้
ในชีวิตประจำวัน (ต่อ)

อาชีพ	ระดับการนำมา ประยุกต์ใช้	ระดับความเข้าใจ			รวม	หน่วย: คน χ^2 (Sig.)
		น้อย	ปานกลาง	มาก		
เจ้าของ/ผู้บริหาร ภาคอุตสาหกรรม	น้อย	30 (17.8)	83 (49.1)	56 (33.1)	169 (100.0)	16.362 (0.003)
	ปานกลาง	51 (12.1)	187 (44.2)	185 (43.7)	423 (100.0)	
	มาก	24 (20.3)	36 (30.5)	58 (49.2)	118 (100.0)	
	รวม	105 (14.8)	306 (43.1)	299 (42.1)	710 (100.0)	
ลูกจ้าง ภาคอุตสาหกรรม	น้อย	9 (16.7)	30 (55.6)	15 (27.8)	54 (100.0)	19.045 (0.001)
	ปานกลาง	9 (5.7)	54 (34.4)	94 (59.9)	157 (100.0)	
	มาก	5 (6.1)	33 (40.2)	44 (53.7)	82 (100.0)	
	รวม	23 (7.8)	117 (39.9)	153 (52.2)	293 (100.0)	
ภาคราชการ	น้อย	1 (2.8)	16 (44.4)	19 (52.8)	36 (100.0)	9.354 (0.053)
	ปานกลาง	48 (9.2)	273 (52.6)	198 (38.2)	519 (100.0)	
	มาก	21 (5.2)	229 (56.4)	156 (38.4)	406 (100.0)	
	รวม	70 (7.3)	518 (53.9)	373 (38.8)	961 (100.0)	

ที่มา: จากการศึกษา

หมายเหตุ: χ^2 0.05 (4) = 0.711

9.5 กรณีศึกษา ที่มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มกรณีศึกษา จำนวน 13 ท่าน ถึงการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ สรุปได้ว่า

ครูชบ ยอดแก้ว ปราชญ์ด้านเศรษฐศาสตร์ชุมชน บ้านน้ำขาว จังหวัดสงขลา ผู้ริเริ่มแนวคิดการออมทรัพย์ที่ต้องมีสวัสดิการชุมชน เพื่อนำมาช่วยสังคม จนเกิดกลุ่มสัจจะออมทรัพย์วันละบาท

คุณพ่อประยงค์ รณรงค์ ปราชญ์ชาวบ้าน ชุมชนไม้เรียง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้จัดตั้งศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนไม้เรียงขึ้น เพื่อถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ชีวิตและการพลิกผันมาดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ชาวบ้านในชุมชน

คุณแม่ทองคำ โพธิ์ยอง ปราชญ์ชาวบ้าน สตรีนักพัฒนาคนแรกของหมู่บ้านคอนแก้ว อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยภูมิ และแกนนำจัดตั้งศูนย์เรียนรู้สถานสัมพันธ์เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อถ่ายทอดความรู้โดยการเรียนรู้และปฏิบัติจริง

คุณพ่อคำเตื่อง ภาณี ปราชญ์ชาวบ้านผู้นำโรงเรียนชุมชนอีสาน จังหวัดบุรีรัมย์
กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอาชีพทางเลือกบ้านทัพไทย หมู่บ้านทมอ อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์
 เป็นการรวมกลุ่มกันของคนในชุมชน เพื่อทำการเกษตรอินทรีย์เป็นหลัก
อาจารย์วิวัฒน์ ตัลยกำธร ประธานมูลนิธิสิทธิธรรมธรรมชาติ มาบเอื้อง จังหวัดชลบุรี ผู้ซึ่งพลิกผัน
 ชีวิตตนเองจากอาชีพรับราชการ มาเป็นเกษตรกร โดยการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 มาใช้ในการเกษตร และจัดตั้งศูนย์ มูลนิธิสิทธิธรรมธรรมชาติมาบเอื้อง ซึ่งเป็นการเกษตรแบบ
 ครบวงจร ศูนย์ฝึกอบรมความรู้เรื่องเกษตรกรไร้สารพิษ และ เศรษฐกิจพอเพียง
รศ.นพ.สภา ลิ้มพานิชย์การ อดีตอาจารย์ประจำของคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลศิริราช ปัจจุบัน
 เปิดคลินิกรักษาผู้ป่วย เจ้าของสมณานาม "คุณหมอ 5 บาท"
ฟาร์มโชคชัย ธุรกิจฟาร์มเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
วิสาหกิจชุมชน โครงการบ้านทอฝัน บ้านแม่คำ ตำบลน้ำแวน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา เส้นทาง
 อาชีพ สร้างรายได้อย่างมีคุณธรรม
โรงเรียนบ้านน้ำเที่ยงลานเค หนองเม็ก อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี เป็นโรงเรียน
 อนุรักษ์กระบือ (ควายไทย) และโรงเรียนสอนไถนาแห่งแรกในประเทศไทย
สถาบันการเงินชุมชนและกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองสาหร่าย สถาบันการเงินชุมชน
 ที่สามารถแก้ไขปัญหาหนี้สินและจัดสวัสดิการชุมชนได้อย่างทั่วถึง และส่งเสริมให้คนทำความดี
 เป็นหลักคำประกันตนเอง
ศูนย์บริการวิชาการด้านพืชและปัจจัยการผลิตสุรินทร์ เป็นหน่วยงานระดับจังหวัด ที่เป็นตัวอย่างด้าน
 การใช้สอยพื้นที่ให้เกิดประโยชน์ทางการเกษตรอย่างสมบูรณ์แบบ
คลังจังหวัดสุรินทร์ เป็นหน่วยงานภาคราชการที่นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหาร
 จัดการหน่วยงานอย่างรอบคอบ ทั้งด้านพนักงาน และสำนักงาน

9.6 เครื่องมือสำคัญต่อการต่อการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากการศึกษา พบเครื่องมือสำคัญต่อการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ • ทำบัญชีครัวเรือน • วางแผนการใช้ราย • มีสวัสดิการเพื่อการดำรงชีพเหมาะสม • สร้างค่านิยมในการดำเนินชีวิต	ด้านสังคม • มีการรวมกลุ่มสร้างเครือข่าย • มีกระบวนการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน • มีผู้นำที่มีศักยภาพ มีตัวอย่างความสำเร็จ	ด้านสิ่งแวดล้อม • มีแนวคิด "ชุมชนพึ่งตนเอง" • มีมาตรการหรือนโยบายการปฏิบัติของชุมชนจริงจัง • สนับสนุนแนวคิด "เกษตรทฤษฎีใหม่"
ด้านวัฒนธรรม • ส่งเสริมการอนุรักษ์ ฟื้นฟูวัฒนธรรม • ปรับพื้นฐานจิตใจโดยมีกิจกรรมสร้าง จิตสาธารณะ • มีกระบวนการส่งเสริมให้คนทำ ความดี	ด้านการเรียนรู้ • ถ่ายทอดความรู้โดยปราชญ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น • ชาวบ้านสู่ชาวบ้าน และสถานศึกษา	

10. บทสรุปสืบค้นพบจากงานวิจัย

- 1) ด้านความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ประชาชนในทุกอาชีพ มีความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากยกเว้นประชาชนในกลุ่มอาชีพเกษตรกร ที่มีระดับความเข้าใจในระดับปานกลาง
- 2) ประชาชนส่วนใหญ่ ยังมีความเข้าใจผิดในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กล่าวคือมักจะเข้าใจว่า
 - ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่เหมาะสมกับคนยากจน มีรายได้น้อยและเกษตรกร
 - ความพอเพียงเป็นเรื่องของเศรษฐกิจเท่านั้น มิได้รวมถึงสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและความรู้
 - แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่มีแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยคำนึงถึงสาเหตุและแก้ไขปัญหาแบบก้าวกระโดด โดยคิดถึงผลกระทบเฉพาะที่จะเกิดกับตัวเอง
 - ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีรูปแบบการนำไปใช้ หรือหลักปฏิบัติที่แน่นอนตายตัว
 - ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไม่สามารถให้มีของหรูหราหรือมีมากได้
 - การเพิ่มการใช้ยาเพื่อให้ชีวิตสะดวกสบาย เป็นแนวทางตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - การนำทรัพยากรธรรมชาติมาผลิตให้ได้สินค้ามากที่สุด เพื่อจำหน่ายให้มีรายได้สูงสุดเป็นแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) ด้านความเข้าใจและการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ พบว่า ประชาชนในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นภูมิภาคที่เข้าใจและนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้น้อยที่สุด และกลุ่มประชาชนที่เป็นเจ้าของหรือผู้บริหารภาคอุตสาหกรรม กับที่ทำงานด้านการปกครอง เช่น ศาล ทหาร ตำรวจ เป็นผู้ที่เข้าใจและนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้น้อยที่สุด
- 4) ด้านการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในมิติต่างๆ
 - มิติ "ด้านวัฒนธรรม" พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันน้อยที่สุดในประเด็น การดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงาม เช่น การเข้าวัด ฟังเทศน์-ธรรม ทำบุญใส่บาตร และการแต่งกายตามประเพณีท้องถิ่นและการละเล่นพื้นบ้านไทย ในโอกาสต่างๆ
 - มิติ "ด้านสิ่งแวดล้อม" มีการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันน้อยที่สุดในประเด็นการอนุรักษ์พลังงาน เช่น การเปิดเครื่องปรับอากาศในอุณหภูมิที่ไม่เหมาะสม เช่นต่ำกว่า 25 องศาเซลเซียส และการไม่ใช้บริการรถสาธารณะ
 - มิติ "ด้านการเรียนรู้แบบมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล" มีการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันน้อยที่สุดในด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง อาทิเช่น การอบรมหลักสูตรต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ การใช้บริการห้องสมุด เพื่ออ่านหนังสือวิชาการที่สนใจ การซื้อหนังสือวิชาการ ความรู้หนังสือ การสืบค้นข้อมูลวิชาการที่สนใจทางอินเทอร์เน็ต การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และประเมินผลของการปฏิบัติ ฯลฯ

11. ข้อเสนอแนะ

การส่งเสริมและขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจำเป็นต้องพัฒนาทุกๆ ด้านไปพร้อมกัน ทั้งการสร้าง ความเข้าใจและการส่งเสริมการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในระดับครอบครัว ชุมชน และประเทศ โดยมีตัวชี้วัดที่เหมาะสมกับทุกภาคส่วน ซึ่งมีข้อเสนอแนะดังนี้

- 1) สร้างความเข้าใจในหลักการเศรษฐกิจพอเพียง ปัจจุบัน คนไทยส่วนใหญ่มีวิถีชีวิตแบบทุนนิยม และยังไม่ตระหนักถึงการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้มากนัก ส่วนหนึ่งเกิดจากความเข้าใจในแนวคิด ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไม่ถูกต้อง วิธีการหนึ่งที่จะทำให้ประชาชนได้เข้าใจถึงแนวคิดนี้ คือ การสร้างความเข้าใจอย่างถูกต้อง ให้ตรงกัน โดยมีวิธีการส่งเสริมความเข้าใจ ที่ขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละบุคคล แต่ละสถานที่ และสถานการณ์ โดยเริ่มต้นจากการกระตุ้นให้แต่ละคน/กลุ่ม/ชุมชน/องค์กร ได้รู้จักตนเอง ใส่ใจสิ่งรอบตัวมากขึ้น คำนึงถึงความสมดุลทั้งระบบ (กำลังคน เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และศักยภาพที่คนมีอยู่) กล่าวอีกนัยหนึ่งสามารถนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติได้จริง
- 2) แนวทางการส่งเสริมการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ซึ่งถือว่า เป็นแนวทางที่จัดทำให้เกิดความสมดุลได้ ทั้งในแง่ของมิติเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งกระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งวิธีการสร้างความสมดุล การสร้างภูมิคุ้มกัน เพื่อเป็นการขับเคลื่อนในระดับนโยบาย สรุปได้ว่า
 - การสร้างตัวชี้วัด ต้องมีการวิจัยเพื่อสร้างดัชนีชี้วัดที่ชัดเจนเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันสำหรับประชาชนในแต่ละสาขาอาชีพ
 - การสร้างความสมดุล ต้องศึกษาเป็นกรณี เพราะความสมดุลของแต่ละคน แต่ละสถานที่ แต่ละสถานการณ์ ย่อมมีความแตกต่างกัน การสร้างความสมดุล สามารถทำได้โดยการ ศึกษาเมตริกซ์ของชุมชน เพื่อจักได้ทราบถึงสิ่งที่สังคม ชุมชน ยังไม่มี หรือขาดตกบกพร่อง และนำมาพัฒนาวิธีการสร้างความสมดุล รวมถึงแนวทางแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงสาเหตุ
 - การสร้างความพอเพียงและภูมิคุ้มกัน จักต้องเหมาะสมกับแต่ละบุคคล เช่นเกี่ยวกับการสร้างความสมดุล ยกตัวอย่างเช่น
 - ก. ความพอเพียง "สำหรับอุตสาหกรรมหรือธุรกิจ" หมายถึง "การลงทุนที่ไม่เกินตัว" โดยพิจารณาได้จากอัตราส่วนประสิทธิภาพ ของการลงทุนภาคอุตสาหกรรม อย่างเหมาะสมกับแต่ละธุรกิจ
 - ข. ความพอเพียง "สำหรับชุมชน หรือครอบครัว" คือ หาวิธีการส่งเสริมให้ประชาชนเรียนรู้ เรื่องการมีรายได้ที่สมดุลกับรายจ่าย และออมเงิน ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งในการบริหารความเสี่ยงที่ดี

-
- ค. ความพอเพียง "ระดับประเทศ" เป็นหน้าที่ของรัฐบาล ที่ต้องตระหนักและพยายาม
ค้นหาหนทางที่จักนำพาประเทศให้ดำรงอยู่ได้และทนต่อผลกระทบที่เกิดขึ้น อย่างมี
ภูมิคุ้มกันที่แข็งแกร่ง มีนโยบายการพัฒนาประเทศอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม รวมถึง
การมีกฎหมายที่เป็นธรรมมาสนับสนุนนโยบายเหล่านั้นอย่างจริงจัง
- 3) การพัฒนาองค์ความรู้ แก่ประชากร (ทุกภาคส่วน) นั้น ภาครัฐควรมีนโยบาย แผนการส่งเสริม
และพัฒนาการเรียนรู้ที่เข้าถึงประชากร (ทุกภาคส่วน) ที่ชัดเจนและต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มพัฒนากรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. 2546. **กรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**. (ม.ป.ท.)
- เกษม วัฒนชัย. 2551. **สรุปการปาฐกถาพิเศษ เรื่องหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว**. เชียงใหม่: คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ และคณะ. 2550. **การประเมินผลเปรียบเทียบในมิติต่างๆ ของประชาชน ในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้: รายงานฉบับสมบูรณ์**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. 2548. **เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักงาน.
- อภิชัย พันธเสน. 2550. **สังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ภาคผนวก

ตารางผนวกที่ 1 ข้อมูลสถานภาพ / อาชีพ / ขนาดอุตสาหกรรม ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน

สถานภาพ / อาชีพ / ขนาดอุตสาหกรรม	ร้อยละ
ประชาชนในภาคประชาชนทั่วไป	
นักเรียน/นักศึกษา	50.9
ผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปี ขึ้นไป)	19.5
ผู้ว่างงาน	29.6
รวม	100.0
ประชาชนในภาคเกษตร	
ทำนา	42.9
ทำสวน	29.7
ทำไร่	6.0
เลี้ยงสัตว์	5.5
ทำนาถ่วง	3.6
รับจ้างทางการเกษตรและมีแปลงเกษตรของตนเอง	3.1
รับจ้างทางการเกษตรและไม่มีแปลงเกษตรของตนเอง	9.2
รวม	100.0
ประชาชนในภาคบริการ	
ธุรกิจท่องเที่ยว	15.7
บริการให้คำแนะนำ/ปรึกษา	16.7
บริการคมนาคม	17.5
บริการด้านการเงิน	7.8
บริการด้านสุขภาพ	9.2
บริการเครื่องคั้น/อาหาร	30.1
บริการด้านความบันเทิง	3.2
รวม	100.0
ประชาชนในภาคอุตสาหกรรม	
เจ้าของ	
อุตสาหกรรมในครอบครัว	53.9
อุตสาหกรรมขนาดย่อม	33.1
อุตสาหกรรมขนาดกลาง	6.5
อุตสาหกรรมขนาดใหญ่	6.5
รวม	100.0
ลูกจ้าง	
อุตสาหกรรมในครอบครัว	20.2
อุตสาหกรรมขนาดย่อม	47.1
อุตสาหกรรมขนาดกลาง	14.1
อุตสาหกรรมขนาดใหญ่	18.7
รวม	100.0

ตารางผนวกที่ 1 ข้อมูลสถานภาพ / อาชีพ / ขนาดอุตสาหกรรม ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน (ต่อ)

สถานภาพ / อาชีพ / ขนาดอุตสาหกรรม	ร้อยละ
ประชาชนในภาคราชการ	
สำนักงานจังหวัด	10.2
สถานศึกษา	30.1
ปกครอง ได้แก่ ศาล ทหาร ตำรวจ	7.8
ส่วนท้องถิ่น	34.8
รัฐวิสาหกิจ	10.2
กรมทางหลวง ที่ดินจังหวัด ขนส่งจังหวัด	6.8
รวม	100.0

ที่มา: จากการศึกษา

ตารางผนวกที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประชาชน

ข้อมูลทั่วไป	ประชาชน ในภาค ประชาชนทั่วไป	ประชาชน ในภาค เกษตร	ประชาชน ในภาค บริการ	ประชาชน ในภาค อุตสาหกรรม		ประชาชน ในภาค ราชการ
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	เจ้าของ ร้อยละ	ลูกจ้าง ร้อยละ	ร้อยละ
เพศ						
หญิง	60.7	44.8	50.5	60.4	52.4	58.0
ชาย	39.3	55.2	49.5	39.6	47.6	42.0
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
อายุ						
ต่ำกว่า 20 ปี	31.7	0.3	1.2	0.7	4.8	0.0
21-40 ปี	40.0	31.4	66.5	41.3	73.9	53.5
41-60 ปี	10.6	52.4	30.4	51.9	19.5	46.1
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	17.6	15.9	2.0	6.1	1.8	0.4
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
การศึกษา						
ไม่ได้เรียนหนังสือ	5.4	6.3	1.8	0.7	1.9	0.0
ประถมศึกษา	21.9	65.2	21.8	34.1	23.3	1.2
มัธยมศึกษา / ปวช.	31.1	22.9	40.4	25.9	41.6	8.9
ปริญญาตรี / ปวส.	40.8	5.4	33.6	36.9	32.9	77.8
สูงกว่าปริญญาตรี	0.8	0.1	2.4	2.4	0.3	12.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
รายได้ต่อเดือนของครัวเรือน						
น้อยกว่า 10,000 บาท	46.1	52.4	35.9	0.0	59.1	11.4
10,001-20,000 บาท	22.9	21.1	26.0	0.0	25.4	27.0
20,001-30,000 บาท	14.5	7.6	17.4	0.0	7.7	24.6
30,001-40,000 บาท	5.9	3.7	9.5	0.0	3.0	13.6
40,001-50,000 บาท	4.5	4.0	4.7	0.0	2.1	8.6
มากกว่า 50,000 บาท ขึ้นไป	6.1	11.3	6.6	0.0	2.6	14.9
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
รายจ่ายต่อเดือนของครัวเรือน						
น้อยกว่า 10,000 บาท	72.0	77.2	45.3	0.0	78.8	32.1
10,001-20,000 บาท	18.8	17.4	35.0	0.0	14.8	40.4
20,001-30,000 บาท	6.2	1.8	13.3	0.0	3.5	16.0
30,001-40,000 บาท	1.7	1.5	3.7	0.0	1.4	5.6
40,001-50,000 บาท	0.9	0.8	1.0	0.0	0.7	2.2
มากกว่า 50,000 บาท ขึ้นไป	0.4	1.2	1.8	0.0	0.8	3.7
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ที่มา: จากการศึกษา

